N°. 83.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 16 OCTOBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 13den October.

De ministeriële dagbladen van Parijs behelzen thans gelijktijdig over het voortdurende verblijf der Oostenrijksche troepen in de Donau-vorstendommen artikelen, welke doen denken dat het Fransche gouvernement daarin niet berusten zal, en dat deze zaak thans door de diplomatie behandeld wordt. Eene langere verlenging van dezen maatregel zou eene formele verkrachting zijn van het verdrag van Parijs en inderdaad eene gewapende interventie worden. Reeds eenigen tijd zeide men, dat dit het gevoelen der Fransche Regering ten aanzien dezer bezetting was. De *Constitutionnel* herinnert, dat de eerste Oostenrijksche gevolmagtigde, graaf *Buol*, bij de vredes-conferentien verklaarde, dat de ontruiming der Vorstendommen spoedig zou geschieden en zou zijn volbragt voor dat de geallieerde legers alle punten, welke door hen in het Rijk des Sultans bezet werden, badden ontruimd; het is nu toch bekend, dat de laatste Fransche, Engelsche en Piemonteesche troepen reeds lang zijn vertrokken en de ontruiming dus van dien kant volkomen is, waarom het blad hoopt dat de Oostenrijkers zelve de noodzakelijkheid zullen inzien, op hunne beurt en zonder langer uitstel hunne soldaten te doen terugtrekken, wier aanwezigheid in de Vorstendommen de overige Europesche Mogendheden hindert.

— Naar men weet heeft de Gouverneur-Generaal van Algerie, in afwachting der groote expeditie die in het voorjaar moest plaats hebben, er eene tegen Klein Kabylie gerigt, om de stammen te beteugelen, welke de vijandelijkheden aangevangen hadden. Deze nu afgeloopen veldtogt heeft drie schitterende gevechten opgeleverd, in welke de overwinning aan de zijde der Franschen bleef. De divisie *Renault*, door den Gouverneur-Generaal in persoon bestuurd, heeft de Oostelijkste Guechtoulas, den sterksten dier stammen, aangetast. Na den vijand den 28 September voor de eerste maal te hebben verslagen heeft zij hem den volgenden dag uit al zijne stellingen verdreven, eenige zijner dorpen verbrand en zijne aanplantingen van vijgeboomen vernield. Den 30, werd eene soortgelijke beweging, met gelijk gevolg bekroond, tegen eene andere afdeeling van denzelfden stam hernieuwd. Ten gevolge van dezen hevigen aanval, die ons slechts 2 dooden en 24 gekwetsten kostte, kwamen de onderwerpingen der verschillende afdeelingen van de Guechtoulas van alle kanten in, terwijl de naburige stammen, door de hevigheid der tuchtiging verschrikt, zich aan al de hun opgelegde voorwaarden hebben onderworpen. Is dit zoo, dan kan de groote voorjaars-expeditie wel eens nutteloos worden.

— De toevoer van versche vruchten en groenten naar de hoofdstad is in den laatsten tijd ontzettend toegenomen. Vroeger werden die alleen uit de omstreken hier ter markt gebragt, maar sedert de daarstelling der spoorwegen is de aanvoer herwaarts steeds toegenomen en thans komen dagelijks onder anderen duizende kistjes blaauwe en witte druiven alhier uit de zuidelijke departementen.

— Het vertrek van het Keizerlijk Hof naar Compiègne is thans op den 19 dezer bepaald; men zal daar drie weken vertoeven, gedurende welken tijd aldaar groote jagtpartijen zullen worden gehouden, voor welke talrijke uitnoodigingen gedaan zijn.

— Prins *Napoleon* zal een uitvoerig boek over zijne noordsche reis uitgeven, dat op de Keizerlijke drukkerij zal worden gedrukt.

— De voormalige medeleden der provisionele Regering, *Crémieux* en *Marie*, zijn te Limoges weder in hunne vroegere loopbaan als advokaten opgetreden.

— Bij kooplieden in eetwaren te dezer stede zijn thans gerookte hammen van paarden en beeren te koop.

— De heer *Bravo Murillo*, die met andere mannen der Spaansche gematigde partij in Frankrijk eene schuilplaats had gezocht tegen de revolutionnaire reactie, heeft ll. Zaturdag deze hoofdstad verlaten, om naar Spanje terug te keeren.

— In de vorige week is eene familie te Saint-Dizier, bestaande uit man, vrouw en twee kinderen, na het eten van champignons ten gevolge van vergiftiging overleden.

— Voor het leger in Piemont heeft men de proef genomen met een rijtuig dat tot keuken is ingerigt en groote voordeelen oplevert: het kan voor een geheel bataillon dienen en 1000 portiën soep daags leveren; de toestel is zoo ingerigt dat gedurende de marschen de spijs kan worden bereid, zoodat de soldaat, zoodra hij rust houdt, zich door voedsel kan verkwikken.

— De telegraaph brengt eene gewigtige tijding uit Spanje. Volgens een bericht uit Madrid van jl. Zondag hebben de maarschalk *O'Donnell*, en de overige leden des kabinets van de Koningin hun ontslag gevraagd en bekomen, en is daarop het voorzitterschap van den ministerraad benevens de zamenstelling van een nieuw bewind door Hare Majesteit opgedragen aan den maarschalk *Narvaez*. Deze heeft onverwijld een nieuw kabinet gevormd, en zich als ambtgenooten toegevoegd de heeren: *Pidal* voor de buitenlandsche zaken; *Rivas* voor de finantien; *Nocedal* voor de binnenlandsche zaken; *Argueles* voor het departement van gratie en justitie; *Urbistondo* voor dat van oorlog; *Lersundi* voor de marine; terwijl twee militaire betrekkingen van politiek gewigt, het kapitein-generaalschap van Madrid en het opperbevel over de kavallerie, mede aan vrienden van den maarschalk *Narvaez* opgedragen zijn.

Over de aanleiding en strekking dezer gebeurtenis worden nog maar alleen gissingen medegedeeld. Reeds voor lang werd beweerd, dat de Koningin van Spanje tot eene reactionaire staatkunde overhelde, en als de ware man voor het doordrijven van zulk eene staatkunde werd reeds de maarschalk *Narvaez* beschouwd; doch sedert eenige dagen werd verzekerd, dat een brief van Keizer *Napoleon*, waarin aan Koningin *Isabella* geraden werd het constitutionnele staatsstelsel eerlijk en ter goeder trouw te handhaven, aan het bewind van den maarschalk *O'Donnell* nieuwe vastheid had bijgezet.

Aangaande dien brief leest men thans het volgende in een particulier schrijven uit Madrid van den 8sten dezer, medegedeeld door de voornaamste dagbladen van Parijs: »In sommige dagbladen wordt gezegd dat de Koningin eenen brief van den Keizer der Franschen ontvangen heeft, waarin zij, na gelukwenschen over de tegenwoordige gesteldheid des lands, den raad ontving om tot geene kabinetsverandering over te gaan en den constitutionnelen regeringsvorm in stand te houden.

»Dat is onjuist. Zeker is het, dat Hare Majesteit eenen brief van Keizer *Napoleon* ontvangen heeft, gelukwenschen over den tegenwoordigen toestand van Spanje inhoudende; tevens betuigde de Keizer, hoe gaarne hij Spanje gelukkig zou zien, en erkende, dat het tegenwoordige kabinet (dat van den maarschalk *O'Donnell*) door zijne vaste en verzoenende handelwijze aanspraak op de algemeene achting verworven heeft.

»Maar het is onwaar, dat die brief, louter eene uitboezeming van hartelijkheid, raadgevingen bevat of zekere personen aanduiden zou als in de tegenwoordige omstandigheden ongeschikt zijnde om aan de aanleiding der algemeene aangelegenheden deel te nemen."

De mannen, die door den telegraaph als de ambtgenooten van den maarschalk *Narvaez* genoemd worden, hebben meerendeels voor 1854 behoord tot ministerien, die zich door meer of min openlijke verkrachting der constitutionneele waarborgen bekend gemaakt hebben.

Volgens een telegraphisch berigt uit Madrid van eergisteren (Maandag) schijnt de kabinets-verandering haar beslag bekomen te hebben zonder storing van den gewonen gang der zaken in de hoofdstad. Dat berigt meldt alleen, dat er in de effecten-markt weinig verandering gekomen was.

— Het bewind van den maarschalk *Espartero* had de Jesuiten uit hun gesticht te Loyoda, het eenige hetwelk zij nog in Spanje bezaten, verwijderd en hen naar de Baleärische eilanden gebannen. Thans hebben zij van het gouvernement vergunning ontvangen om zich weder in dat gesticht te vestigen.

De bisschop van Barcelona is den 28sten September jl., onder het gejuich der bevolking, in zijne zetelplaats teruggekeerd. Het vorige gouvernement, hetwelk zijne invloed vreesde, had hem van daar verwijderd.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 12den October.

Een dagblad van Kopenhagen zegt dat het vraagstuk der Sondtollen als opgelost beschouwd kan worden, in zoo ver althans dat Denemarken en Engeland het over de voorwaarden eens geworden zijn. Terwijl de Sondtollen niet langer worden geheven, zullen de doorvoerregten gelijktijdig worden verlaagd.

— Uit St. Petersburg wordt gemeld, dat de Grootvorst *Konstantijn*, de nieuwe organisatie der Russische vloot voltooid heeft, en nu eene reis in zuidelijk Duitschland zou ondernemen, alwaar hij zijne moeder zou ontmoeten. Deze vorstin is op reis naar Italie, alwaar zij tot herstel harer gezondheid den winter zal doorbrengen.

— Te Milaan is thans van overheidswege bekend gemaakt, dat de Keizer en de Keizerin van Oostenrijk eerst in het begin der maand Januarij eerstkomende Lombardye zullen bezoeken.

— Het zwavelen der wijnstokken is dit jaar op de Ionische Eilanden van zoo uitmuntende uitwerking geweest dat de druivenziekte aldaar als verdwenen aangemerkt kan worden, terwijl de oogst van krenten buitengemeen voordeelig uitgevallen is. De opbrengst op Zante bedraagt bereids tusschen de acht en negen, die op Cephalonia minstens twaalf millioen ponden, terwijl van Patras reeds twaalf millioen ponden naar Engeland ingescheept zijn. De Stoombooten van Lloyds waren gedurende de laatste weken voortdurend met krenten geladen.

ENGELAND.

LONDEN, den 12den October.

Het is den opperintendant van politie, den heer *Lund*, ten laatste gelukt *W. J. Robson*, die het bestuur van het kristallen paleis zoo zwaar bestolen had, te Koppenhagen te doen arresteren, en in dit oogenblik is hij zeker, onder goed geleide, naar Londen onder weg. Na de volvoering van zijn misdrijf was *Robson* nog gedurende acht dagen in deze hoofdstad gebleven, en is toen, onkenbaar vermomd, eerst naar Frankrijk en België, van daar naar [illegible] en eindelijk naar Koppenhagen gereisd.

— Berigten uit Konstantinopel van 29 September jl., door Londensche bladen medegedeeld, zeggen dat de aangelegenheid van de doorgraving der landengte van Suez op dezelfde hoogte bleef, terwijl de onderneming der spoorweglinie tusschen de Middellandsche Zee en de Perzische golf, waarvoor door eene Engelsche maatschappij concessie gevraagd is, vooruitging.

— Een brief uit de Donau-vorstendommen van 29 September jl., bij de Londensche *Morning Post* ontvangen, bevestigt het door dat ministeriele blad medegedeelde berigt, dat de stad Galacz plotseling door 4000 man Oostenrijksche troepen bezet zou zijn; hij voegt daarbij, dat de Oostenrijkers zich ook van Ibrailow meester gemaakt en thans alle havens van den Beneden-Donau in hunne magt hadden, en dat zij er ook de politie en het brievenvervoer aan zich hebben getrokken, zoodat geen persoon of brief in of uit het land kon komen zonder door hunne handen te gaan. Naar het oordeel des briefschrijvers spreekt het van zelf, dat het voorwaarts dringen der Oostenrijksche troepen de deur sluit voor de Europesche commissie, welke zich naar de Vorstendommen zou begeven om de wenschen hunner bevolking ten aanzien van het haar te geven bestuur te verstaan.

— De berigten uit New-York van 27 September jl. bevestigen het vroeger vermelde gerucht, dat eenige Engelsche oorlogsschepen van het in de West-Indische wateren post houdende eskader naar Mexico gezonden zijn. De aanleiding daartoe ligt in een geschil over zekere schuldvorderingen van Engelsche onderdanen ten laste der Mexicaansche schatkist.

In de landstreek Kansas was het, volgens de jongste van daar te New-York ontvangen berigten, nog verre van rustig: de tegenstanders der slavernij verzetteden zich hier en daar tegen de bevelen der eedgenootschappelijke overheid, [illegible] voor hare troepen onderdoen, en hadden laatstelijk bij eene ontmoeting veertig man aan gesneuvelden verloren.

Den 25sten September is weder een schip met versterkingen voor de krijgsmagt van den generaal *Walker* uit New-York naar Nicaragua vertrokken; het had nagenoeg drie honderd vrijbuiters aan boord.

— In een van de jongst ontvangen dagbladen van New-York leest men het volgende uittreksel uit een dagblad van Louisiana; het schetst de angsten der slavenhouders.

»Men klaagt dat in de werkplaatsen de goede geest door opruijende predikatien bedorven wordt, en dat het er zeer moeijelijk, ja schier onmogelijk geworden is de slaven in orde te houden. Wij hebben hier welligt geene zoo stoute boekdrukkers als de twee, die dezer dagen uit Mobile gejaagd zijn; maar wij worden door een nog gevaarlijker slag van lieden gekweld; het zijn marskramers, die voor geld gehuurd zijn om het platte land af te loopen en er bij nacht en ontijd de begrippen der dagbladpers van het noorden te verspreiden.

»Het zijn dagbladschrijvers, doch die hunne taak mondeling en te midden der volksmenigte vervullen. Door hen worden de negers bekend met al wat zij niet moesten weten en tot dus ver niet geweten hebben. Door hen krijgen zij kennis van stemmingen van het Congres der Unie van de openlijke vergaderingen der lieden die de slavernij afschaffen willen. Van hen vernemen zij, dat de heer *Fremont* grootelijks in aanmerking komt voor het presidentschap der Unie; dat 17,000,000 bewoners van het noorden van 6,000,000 blanken in het zuiden de emancipatie der slaven vorderen, en daarbij rekenen kunnen op de medewerking van 3,500,000 negers, zoodat zij staan als 4 tegen 1; dat in de landstreek Kansas de oorlog tegen de zaak der slavenhouders aangevangen is; en dat [illegible] van het Zuiden of de vijanden der negers bij te staan. [illegible] door hen weten de negers, dat zij, wanneer zij tegen hunne meesters in opstand komen, ondersteuning zullen vinden of althans geene magt zullen ontmoeten, die gezind en gereed is om den opstand te bedwingen.

»De mare van al die jammerlijke omstandigheden worden langs de kust verbreid, en heeft onder de slaven eene angstwekkende weerspannigheid veroorzaakt. Het wegloopen der slaven geschiedt thans op een regelmatigen voet. Dit brengt over de beste plantagien van Louisiana eene dubbele plaag; zij worden verwoest en de arbeid staat er stil; want de zwervende neger wordt roover en moordenaar.

»Men verzekert ons, dat er langs de oevers der rivier, tusschen hier en Baton Rouge, meer dan 5000 weggeloopen negers zich ophouden, dat de gansche slavenbevolking vroeger onbeduidend was. Men bepeinze dit feit, en houde zich dan nog onverschillig, indien men durft.«

— Blijkens berigten uit Bombay, loopende tot 12 September jl., heeft het Indische gouvernement eenen krijgstogt tegen Perzie of althans eene demonstratie in de Perzische golf voorgenomen: er werden daarvoor te Bombay met spoed groote aanstalten gemaakt, en twee stoombooten hadden plotseling uit Calcutta bevel ontvangen om zich in de Perzische golf te begeven. De aanleiding schijnt gelegen te zijn in pogingen om de stad Herat, in Afghanistan, eene gewigtige positie in Midden-Azie, onder de magt van Perzie te brengen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 15den October.

Ten gevolge van afwezigheid van den Commissaris des Konings in Noordbrabant, zullen de gewone audientiën op den 16den en 23sten October aanstaande niet plaats hebben.

In de zitting der Tweede Kamer van Maandag zijn ingekomen verschillende Koninklijke boodschappen ten geleide van even zoovele wetsontwerpen met memorien van toelichting, te weten: 1°, tot wijziging van hoofdstuk IV der begrooting voor 1855; 2°, tot regeling der zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State (in de jongste zitting onafgedaan gebleven); 3°, 28 ontwerpen tot vereeniging van gemeenten; 4° en 5°, twee ontwerpen tot aanvulling en wijziging der wetten op de militaire pensioenen enz. bij de zee- en landmagt. — Drukken, ronddeelen en verzending aan de afdeelingen.

Nog is ingekomen eene missive van den Minister van Oorlog, ten geleide van eene nota van wijzigingen en bijlagen tot hoofdstuk X der begrooting voor 1857. — Hetzelfde besluit.

Aan de orde is de beraadslaging over het ontwerp van wet tot vaststelling der begrooting wegens den arbeid der gevangenen over 1857.

Dat tot vaststelling der begrooting van uitgaven wegens den arbeid der gevangenen over 1857 gaf aanleiding tot eene langdurige overweging doch werd ten slotte eenigzins gewijzigd met algemeene stemmen aangenomen.

Het wets-ontwerp tot onteigening van perceelen ten behoeve van de verbetering van het kanaal genaamd het Dokkumer Grootdiep, leidende van Dokkum naar de zeesluis de Nieuwe Zijlen, in de gemeente Oostdongeradeel (provincie Friesland) werd zonder beraadslagingen met algemeene stemmen aangenomen.

Het wets-ontwerp tot goedkeuring eener ruiling tusschen den Staat en de gemeente Roermond werd, na de beantwoording van eenige opmerkingen in het eindverslag voorkomende, door den Minister van Justitie, met algemeene stemmen aangenomen.

Aan de behandeling van het wets-ontwerp tot vaststelling der raming van uitgaven wegens versterkingen voor het Departement van Oorlog, dienst 1856, namen deel de heeren *ter Bruggen Hugenholtz* en *van Bosse*. De eerste stelde voor om de som voorkomende in art. 1, luidende: [illegible] Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, in 's Rijks schatkist voorhanden, wordt, ten behoeve van dat departement voor de dienst van 1856 een bedrag f 100,000 beschikbaar gesteld;" te veranderen in f 118,901.59 en daarmede eene verandering in den bij het wets-ontwerp behoorenden staat te brengen. Dat amendement werd met 25 tegen 13 stemmen verworpen, en het wetsontwerp met 26 tegen 12 stemmen aangenomen.

Op voorstel van den heer *Heemskerk*, een der leden van de commissie tot onderzoek der Inlichtingen op het adres van *A. J. Geluk* te Oud-Vossemeer, wegens zijne inlijving bij de nationale militie, werd de behandeling der conclusie van het daarover uitgebragt verslag tot een later te bepalen dag uitgesteld.

De Kamer nam daarop zonder hoofdelijke stemming aan de conclusien: 1°. der rekening van het fonds wegens de kolonisatie van behoeftigen in de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid over 1854, na eene woordenwisseling tusschen den heer *ter Bruggen Hugenholtz*, en den Minister van Binnenlandsche Zaken;

2°. der inlichtingen op het verslag der commissie uit de Kamer, belast met het onderzoek van de adressen van *P. Manden*, en andere betrekkelijk de kerkelijke pensioenen; en

3°. van het verslag omtrent de uitvoering der wet tot regeling van het muntwezen in Nederlandsch Indie over 1855, nadat hierover door den heer *van Hoëvell*, en den Minister van Kolonien het woord gevoerd werd.

De heer *Hoynck van Papendrecht*, heeft verlof bekomen, om op een nader te bepalen dag aan den Minister van Justitie eenige vragen te doen betrekkelijk de uitvoering, welke deze vermeent te moeten geven aan de in der tijd door den vorigen Minister uitgevaardigde circulaire [illegible] de voordragt [illegible]gen.

De heeren [illegible] en [illegible] hebben aan het slot der zitting over eenige adressen verslagen uitgebragt.

De Vergadering is daarop tot nadere bijeenroeping uiteen gegaan.

— In de residentie is aangekomen eene commissie uit Geertruidenberg, bestaande uit den burgemeester, den heer *L. P. Koene*, en de heeren *J. D. C. Titsingh* en *J. W. de Hoog*. Z. Exc. de Minister van Oorlog zal genoemde heeren in een bijzonder gehoor ontvangen.

— Dezer dagen hebben de deelhebbers van de te Amsterdam gevestigde commissie, genaamd Tilburgs Kanaal- en Vloeiweiden-Maatschappij, kennis bekomen, dat het benoodigde kapitaal, groot f 640,000, tot daarstelling van het te Tilburg geprojecteerde kanaal en het tot stand brengen der vloeiweiden, niet ten volle is ingeschreven en dat het werk derhalve voor alsnog volgens het thans bestaande project niet kan worden ondernomen.

— Ten einde het oponthoud aan de grenzen der langs de spoorwegen herwaarts komende vreemde reizigers zooveel mogelijk te bekorten, is aan de betrokken commissarissen van Rijkspolitie, met wijziging van vroegere

instructien, door den Minister van Justitie de last verstrekt om voortaan alleen van die vreemdelingen de paspoorten te registreren, ten opzigte van welke hiervoor bijzondere redenen mogten bestaan.

— In hare najaarsvergadering den 8sten en 9den dezer gehouden heeft de provinciale commissie van onderwijs in Noordbrabant 6 aspiranten naar den 2en rang geëxamineerd en aan twee de gevraagde akten uitgereikt. Voor den 3den rang melden zich elf aan, waarvan acht gunstig slaagden. Aan zes werd de 4e rang toegekend, terwijl een aspirant werd afgewezen. Voor de vreemde talen werden drie toegelaten en een afgewezen.

Aan elf dames werd eene akte van algemeene toelating toegekend, terwijl drie niet slaagden.

Van de twaalf akten die voor vreemde talen verlangd werden zijn er acht afgegeven, waarbij tevens eene akte voor de vaderlandsche geschiedenis en aardrijkskunde.

— Het *Bilderdijks*-feest is ll. Zaturdag te Amsterdam door de Rederijkerskamer, opgerigt in 1844, in het lokaal *Eensgezindheid*, in tegenwoordigheid van eene aanzienlijke schare belangstellende gevierd. De heer mr. *I. da Costa* opende het feest met eene sierlijke redevoering, waarin hij den grooten *Bilderdijk* als mensch en dichter met al de hem eigene kracht en warmte schetste.

Na het houden der [illegible] vereenigden de feestvierenden zich des namiddags in het lokaal *Odeon*. Door de leden der Rederijkerskamer werden toen onderscheiden dichtstukken van *Bilderdijk* voorgedragen, waarbij zooveel mogelijk de door hem beoefende dichtsoorten vertegenwoordigd werden. Vooral droeg de voordragt van *Floris V* (met eenige bekortingen) de algemeene goedkeuring weg, bij welke voordragt ook de heer *A. Peters* en mej. *S. Sablairolles* medewerkten. Het muziekale gedeelte van dit feest bestond in eene ouverture en entre-actes tot *Bilderdijk's* treurspel *Floris V*, door den heer *J. M. Coenen*, en eene cantate *Bilderdijk's Eere*, gedicht van den heer *H. J. Schimmel*, muziek van den heer *G. A. Heinze*. Bij het slot der cantate werd de heer *Heinze* door de opgetogen vergadering tot twee malen toe met daverende toejuichingen teruggeroepen.

— Uit Made en Drimmelen wordt geschreven dat, niettegenstaande door de beteugeling en afdamming der rivieren in den Bieschbosch of den Verdronken Zuidhollandschen Waard de zalmvisscherij veel is verminderd, de vangst dit jaar, voor zoo veel de zomer of zoogenaamde graauwe zalm betreft, tamelijk wel is geweest. De gevangen zalm is meerendeels naar België en Frankrijk verzonden. Wat den winterzalm aangaat, van deze soort is er tot heden slechts één gevangen, welke tot zeer hoogen prijs is verkocht.

— Men meldt uit Geertruidenberg van den 9den dezer: »Heden omstreeks vier uren in den namiddag, had op de rivier voor deze stad een droevig ongeluk plaats. Vijf jongelingen vermaakten zich, zoo het scheen al schommelende in eene roeiboot, met dat ongelukkig gevolg, dat deze omsloeg en de jongelingen in levensgevaar bragt. Drie personen in eene dergelijke boot toevallig in de nabijheid, hadden het geluk er vier van te redden, doch aan den zoon van *H. den Dunne*, woonachtig te Drimmelen, kostte het zijn leven. Zijn lijk werd reeds een half uur daarna opgehaald.«

— Zekere [illegible], hoedenmaker te 's Bosch, was sedert ruim drie weken, terwijl hij ventende was met hoeden, vermist. Ll. Woensdag werd zijn lijk in eene sloot nabij Gemert gevonden, van zijne marsch beroofd en zonder geld. Hij is, geschouwd zijnde, bevonden zonder uiterlijke teekenen van geweld of dat aan een moord kan doen denken; en nogtans bevond men geen enkelen penning bij hem van eene som van *f* 80, die hij daags voor zijne verdwijning te Gemert ontvangen had. De justitie doet verder onderzoek.

— Na het overlijden van den vice-admiraal *Jan Coenraad Koopman*, nu ruim een jaar geleden, hebben vrienden en hoogschatters van dien dapperen zich met zijne betrekkingen vereenigd, om hem een gedenkteeken te stichten. Dit is thans gereed en voor het schoone doel zeer uitmuntend uitgevallen. Het gedenkstuk bestaat uit drie masive granietstukken, op een breeden grondslag; de granietblokken wogen 18,000 Ned. ponden en zijn 5 el hoog. Zij zijn bewerkt in de ateliers van de heeren *Devillers en Cie.*, te 's Hage, en naar de getuigenis van deskundigen zeer fraai gebeeldhouwd. De voorzijde bestaat uit eene prachtige trophée, uit verschillende wapenen en versieringen zamengesteld, en gekroond door eene kunstvolle guirlande, welke zich over de vier zijden uitstrekt. Men leest op de hoofdzijde het opschrift: *Vice-Admiraal J. C. Koopman, geboren den 21 Maart* [illegible] *April 1855.* — Aan de twee zijden: *Antwerpen 1830—1832* en *Palembang 1821.* — En aan de achterzijde: *Hulde aan mijnen Echtgenoot, aan onzen Vader, onzen Vriend.* — Het geheel vereenigt wat men in een gedenkstuk, vooral van een krijgsman, gaarne wenscht: eenvoudigheid, die kracht kenschetst. De sieraden zijn fraai, maar niet overtollig; en het geheel zal voorzeker een diepen indruk maken. Heeren Burgemeester en Wethouders, benevens vele andere aanzienlijken hier ter stede, hebben het bezigtigd en hunne bijzondere tevredenheid daarover aan de heeren *Devillers* betuigd, die in de bewerking van dit gedenkstuk uitsluitend Nederlanders gebezigd hebben. Men is zeer gelukkig geslaagd in het vinden van granietblokken zonder naden noch scheuren, en in de bewerking van dezen steen. Eenige dagen geleden is dit gedenkstuk naar Utrecht overgevoerd.

— Gisteren is te Utrecht, in bijna 60 jarigen ouderdom overleden de Heer *P. P. Roorda van Eysinga*, vroeger Hoogleeraar in de Oostersche taal en Letterkunde aan de Koninklijke Militaire Akademie.

— In de *Schiedamsche Courant* leest men het volgende:

»Bij den aanvang van het tijdstip, meest geschikt voor de kunstbewerking der inenting van de longziekte op het rundvee, meenden wij in het belang van die veehouders, welke nog niet genoegzaam overtuigd mogten zijn van de heilzame gevolgen dezer kunstbewerking, niet ongepast, te verwijzen naar het allezins belangrijk verslag door de provinciale commissie ter bevordering van de inenting der longziekte op het rundvee in Zuidholland, onder dagteekening van 7 Julij jl. uitgebragt. Wij kunnen bij de gunstige beslisten daarin vervat nog melden, dat de inenting in dezen omtrek vrij algemeen wordt aangewend, en dat bij de veehouders in de omliggende gemeenten Mathenesse en Kethel de meest overtuigende bewijzen voor de deugdelijkheid daarvan ruimschoots ondervonden worden, zoo zelfs, dat onder hoogst aanzienlijke veestapels de ziekteverschijnselen niet noemenswaard zijn.

Wij vernamen, daarenboven uit den mond van een zeer geloofwaardig veehouder, dat hij niet geschroomd heeft zijn behoorlijk ingeënt vee voor de laatste tentoonstelling der Maatschappij van Landbouw alhier bestemd, te plaatsen in zwaar besmette stallen in eene der bovengenoemde gemeenten en dat dit vee daarvan niet het allerminste nadeelige gevolg heeft ondervonden.

Een ander sprekend bewijs van het hoogst nuttige vernamen wij uit den mond van iemand, onder wiens toezigt de volgende proef werd genomen: twee runderen die bij de inenting gebleken waren de meeste vatbaarheid voor de longziekte te bezitten, werden, na de kunstbewerking met vrucht te hebben ondergaan en na verloop van den vereischten tijd, geplaatst in een buitengewoon besmetten stal, waarin het vuile stroo nog lag van zieke en gestorven beesten; zij werden gevoed met voedsel waarmede sterk zieke runderen in aanraking waren geweest; terwijl de aanwezige zieken alle stierven, bleven de twee ingeënte gezond en was alleen eene zwelling te bespeuren aan den staart, waar de inenting geschied was; een der twee verloor aan de gevolgen den staart, beiden bleven echter volmaakt gezond, na de allerhevigste besmetting te hebben doorgestaan.«

— Nadat drie jaren lang de typhus te Groningen heeft geheerscht, is deze geduchte plaag thans daar verdwenen. Men mag die gelukkige uitkomst grootendeels toeschrijven aan de commissie, die zich, om de ziekte te bestrijden door hygiënische middelen, dit jaar heeft gevormd, en, blijkens het door haar bekend gemaakte verslag, onderanderen heeft doen reinigen 904 armenwoningen, terwijl zij 1646 slaapplaatsen heeft gezuiverd. Zij had in dienst 65 oppassers bij de zieken, en verschafte voedsel, kleeding, enz. aan eenige honderde personen.

— Den heer *Gaillard*, Indisch hoofdambtenaar, laatst resident te Japara op Java, die zich tot herstel zijner gezondheid met verlof hier te Lande bevindt, werd dezer dagen een prachtig en kostbaar geschenk ter hand gesteld, hem aangeboden door de ingezetenen dier residentie als aandenken en blijk van achting en toegenegenheid. Het geschenk bestaat uit een zeer volledig keurig bewerkt zilveren theeservies, zijnde het blad voorzien van het opschrift: *De Ingezetenen van Japara aan den heer M. A. J. Gaillard, laatst Resident van Japara. September 1856.*

— Het *Handelsblad* levert over de expeditie in het Lampongsche eenige bijzonderheden, die ter verkorte mededeeling niet onbelangrijk schijnen. Zuidelijk van Telok Betong, ligt de berg Waga Bassa, 4800 voet hoog, waarop 4 Maleische volksstammen zijn gevestigd, die sedert jaren woelig, meestal met elkaar in oorlog zijn, met zeeroovers heulen en den smokkelhandel op Singapore drijven. Herhaaldelijk bedwongen, hervatten zij, na het vertrek der troepen, weder 't oude werk. *Daendels* poogde reeds een der hoofden *Raden Intan* indertijd te winnen, door hem tot kolonel en regent te benoemen. Niets heeft echter kunnen baten. Vlak bij Batavia gelegen, en bij de Straat Sunda, begreep de O. Ind. regering dat deze aangelegenheid ten laatste met kracht beter geregeld moest worden. Daartoe is de expeditie onder den kolonel *Waleson* afgezonden, waarvan wij de sterkte uit onze laatste partikuliere berigten uit O. Indien hebben opgegeven. De opperbevelhebber zelf is een uitstekend officier. In 1827 werd hij als milicien ingelijfd. Als sergeant maakte hij in 1830 den intogt mede in Brussel, en verkreeg door zijn moedig gedrag de militaire Willemsorde. In 1832 werd hij luitenant, en ging als zoodanig naar O. Indië, waar hij vooral op Sumatra belangrijke diensten deed, en den rang verwierf, waarin hij, als jongste, thans de expeditie naar 't Lampongsche bestieren zal.

De Stammen, die door hem moeten bedwongen worden, staan vooral onder den invloed van *Raden Intan*, kleinzoon van bovengenoemde, en pangheran *Singa Branta*, die zich beiden [illegible] de oostzijde van den Radja Bassa op [illegible], de tweede aan de zuidzijde van een der bergruggen op Bandhoelee, hebben versterkt. — De regering wenscht de oproerige stammen geheel tot onderwerping te zien gebragt, en wil het land bezet houden en het onder geregeld bestuur brengen.

Telok Betong is ons steeds trouw gebleven, en de kolonel heeft daar de noodige inlichtingen kunnen inwinnen.

— Ongeveer zes maanden geleden kwamen een heer en eene dame, vermoedelijk Nederlanders, langs den Nederlandsch-Belgischen spoorweg te Antwerpen aan; zij hadden een kind bij zich van een à twee maanden. Terwijl zij in eene vigilante naar de stad reden schreeuwde het kind jammerlijk, waarop de heer het rijtuig deed stil houden en den koetsier vroeg, of hij bij geval te Antwerpen geene brave lieden kende, die een kind voor eenige dagen, hoogstens gedurende eene week, zouden willen verzorgen; met zijne vrouw eene reis naar de Fransche hoofdstad mee[illegible] doen, hadden zij gemeend hun kind wel met zich te kunnen nemen, doch zij zagen nu in, aan hoe vele bezwaren zulks onderhevig zou zijn, terwijl hij de lieden, welke het kind gedurende die weinige dagen wilden verzorgen, gaarne 50 francs wilde geven. De koetsier hoorde den reiziger aandachtig aan en dacht bij zich zelven na, of hij die 50 francs niet zou kunnen verdienen, daar zijne vrouw daartoe ook wel genegen zou

zijn. Na eenig nadenken stelde hij dit voor, wat de reizigers wel scheen te bevallen, waarop men naar de woning van den koetsier reed, waar het kind werd achtergelaten met betaling van 50 francs en belofte van uiterlijk den volgenden Zondag terug te zullen komen. Eenige uren na het vertrek der reizigers bemerkte de koetsier dat zij ook een niet geslo- ten brief hadden achtergelaten, waarin met zeer duidelijke letters de naam *Lion* gelezen werd. Tot nu toe heeft de koetsier het kind nog steeds bij zich, terwijl dit nog door niemand is opgeëischt.

In Noord-Amerika is weder eene nieuwe secte opgestaan, wier leden, uitermate zacht van aard, toch een schrikbarend plan hebben. Zij willen de uitsterving van het menschelijk geslacht, door een voortdurend celibaat. De mensch wordt zondig geboren en is niet tot volmaaktheid te brengen. De mensch is dus geheel het werk des duivels geworden. Buitendien houden zij het er voor, dat de oogenblikken van geluk, die men heeft, niet opwegen tegen het lijden dat ieder te dragen heeft. Daarom is het beter, zeggen zij, dat men nimmer geboren werd. Zegt men, dat het hier beneden voor den mensch een tijd van beproeving is, en dat God de menschen schiep, maar de goeden beloonen zal, dan antwoorden zij, dat zij zich niet geregtigd achten hen die proef te laten doorstaan, die welligt niet geboren worden met de begaafdheden of onder de omstandig- heden, om deugdzaam te worden. Deze sektarissen zijn goed en zeer gastvrij, maar ze zouden geen hand willen uitsteken, om iemand van den dood te redden. Zij hebben eene heerlijke inrigting, op 40 mijlen van New-York, in de treffendste natuur. De mannen en vrouwen wonen afzonderlijk en vereenigen zich slechts in de kerk en bij de uren des ge- beds. Zij bebouwen beiden den grond; en zijn in 't zwart gekleed, met witte dassen. Als er ontrouwe leeken zijn, worden deze gebannen; maar daar men die afgedwaalden niet zoo in de zondige wereld kan zenden, geeft men hen eene goede som gelds mede. Dit heeft echter reeds aan- leiding gegeven tot bedrog, zoodat er zijn geweest, die slechts lid der sekte zijn geworden, om dan af te vallen en dan met een gevulden buidel te worden weggezonden.

De voorzitter der Commissie, bij beschikking van de Gedeputeerde Staten van Noordbrabant dd. 19 September jl. G. N°. 95, benoemd, om overeen- komstig het programma medegedeeld bij besluit dier vergadering van den 22sten Maart jl. G. N°. 91 (*Provinciaalblad* N°. 12), over te gaan tot het afnemen van examen van personen die wenschen in aanmer- king te komen om bij voorkomende gelegenheid als provisioneele opzigter van den Waterstaat to worden geplaatst, brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat dit examen zal plaats hebben op Woensdag den 29sten October eerstkomende, des voormiddags ten 10 ure in het ge- bouw van het provinciaal bestuur te 's Hertogenbosch, en dat degenen die tot het afleggen van dat examen verlangen te worden toegelaten, zich voor 20 October eerstkomende met vrachtvrije brieven zullen be- hooren aan te melden bij den ondergeteekenden, voorzitter der commissie voornoemd, *Mr. P. J. J. Hollingerus Pijpers*, Lid der Gedeputeerde Staten aldaar, onder overlegging van: 1° de geboorteakte; 2° een bewijs van goed gedrag, afgegeven door het hoofd van het bestuur hunner woonplaats, 3° een door eenen geneesheer afgegeven bewijs van goed physiek gestel; zullende zij bij het examen van de noodige teekenbehoeften behooren voor- zien te zijn.

's Hertogenbosch, 20 September 1856.

HOLLINGERUS PIJPERS.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM den 13 October.

TARWE flaauw met weinig handel: 128 ℔ bonte Pools. *f* 490; 127 ℔ dito *f* 475, 480; 126 ℔ O. Lubeck. *f* 445; 129 ℔ Ibrail *f* 365; 130, 133 ℔ Cubanka *f* 368, 380.

ROGGE bij partijen *f* 4 à *f* 7 lager: 116, 118, 119, 120 ℔ Arch. *f* 240; *f* 246, 249, 252; 115, 116 ℔ Petersb. *f* 234, 237; 143 ℔ N. Inl. *f* 267, in veiling 84 last beschadigde Donau 112, 113 ℔ *f* 206 à *f* 246.

GERST prijshoudend: 99, 100 ℔ Vriesche Winter *f* 215, 218.

BOEKWEIT onveranderd: 120 ℔ Holstein *f* 280; 119 ℔ Amersfoort *f* 285.

KOOLZAAD onveranderd; Noordstrand 79 P. vl.; Deensch 78 P. vl.; op 9 v. Olie, te leveren in Oct. $85\frac{1}{2}$ P. vl.; in Nov. 86 P. vl.; in April 83 P. vl.

LIJNZAAD zonder handel.

RAAPOLIE prijshoudend: op 6/w. *f* $51\frac{1}{2}$; vlieg. *f* $50\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$; 1 Nov. *f* $49\frac{3}{4}$; 1 Dec. *f* $49\frac{1}{2}$; 1 Mei *f* $46\frac{1}{2}$ nominaal.

LIJNOLIE williger: op 6/w. *f* $42\frac{1}{2}$, vlieg. *f* $41\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$; 1 Nov. *f* 40, [illegible] Dec. *f* 39, 1 Maart, April en Mei *f* 37.

HENNEPOLIE op 6/w. *f* $46\frac{1}{2}$, vlieg. *f* 45.

RAAPKOEKEN, per 1040 stuks *f* 100.

LIJNKOEKEN, per [illegible] stuks *f* [illegible] à *f* 14.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA.

VAN DEN 14 OCTOBER 1856

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f* 13,50	tot	*f* 13,80.
Het dito dito Rogge Oude	» » 0,00	» »	0,00.
Het dito dito Rogge Nieuwe	» » 8,80	» »	8,90.
Het dito dito Boekweit Oude	» » 0,00	» »	0,00.
Het dito dito Boekweit Nieuwe	» » 0,00	» »	7,50
Een dito pond Boter	» » 1,03	» »	1,06
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	» » 1,90	» »	2,10.
Het 1000 Eiken Telhout			3,30
Het 1000 Doof Hout			2,50.
De kar Spaanders			4,10.
De » Statiken			3,90
De 100 Mutsaard			8,50

250e STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

13e TREKKING. N°. 14718, een prijs van *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (14 *October*) was de fonds- notering: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $62\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; 4 pCt. $93\frac{7}{8}$; Amort.-Syndik. $3\frac{1}{2}$ pCt. 89; Rusland 5 pCt. 1855 $94\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$; Spanje $1\frac{1}{4}$ pCt. $23\frac{15}{16}$; 3 pCt. $41\frac{7}{8}$; 3 pCt. Binnenl. 38; Oostenrijk Metall. 5 pCt. $73\frac{3}{8}$; Nieuwe 1849—1854 $82\frac{3}{4}$; Nationale Metaliek $74\frac{3}{4}$, 75; Id. $2\frac{1}{2}$ pCt. $38\frac{3}{16}$; Grenada 24, $\frac{1}{8}$.

Advertentiën.

Te BREDA, bij BROESE & COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.